

DRŽAVNI ARHIV U DUBROVNIKU

HR-DADU-1066

MJESNI NARODNI ODBOR STON

SUMARNI INVENTAR

Izradili: Drago Herceg, arhivist

Ivan Bendiš, arhivist

Dubrovnik, rujan 2024.

1.IDENTIFIKACIJA

**1.1. Identifikacijska
oznaka**

HR-DADU - 1066

1.2. Naslov

Mjesni narodni odbor Ston

**1.3. Vrijeme nastanka
gradiva**

1945.-1952.

1.4. Razina opisa

Fond

**1.5. Količina i nosač
jedinice opisa**

31 kutija, 11 knjiga; 3.5 d/m

2. KONTEKST

2.1. Nazivi stvaratelja

Mjesni narodnooslobodilački odbor Ston (1945.),
Mjesni narodni odbor Ston (1945.-1952.)

2.2. Upravna povijest

2.2.1. Vrijeme i mjesto djelovanja

Mjesni narodni odbor (M.N.O.) Ston odnosno Mjesni narodnooslobodilački odbor (M.N.O.O.) Ston, kako se nazivao do kraja srpnja 1945. godine *de iure* je uspostavljen 18. veljače 1945. godine, kada su izabrani prvi odbornici u narodni odbor. Ipak dan prije, 17. veljače, Kotarski narodni odbor Pelješac-Mljet šalje prvi spis naslovljen na M.N.O.O. Ston a prema okružnici istog kotara od 16. veljače sva pošta se umjesto u ukinute Općinske narodnooslobodilačke odbore šalje na novoformirane mjesne narodnooslobodilačke odbore.¹ Prema tomu kao točan datum formiranja M.N.O. Ston može se uzeti 16. veljače 1945. godine, kada osim Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Ston prestaju s radom manji mjesni odbori: Česvinica, Dančanje, Duba, Hodilje-Luka, Mali Ston, Ston-Broce i Zabrdje. I dok su Dančanje i Zabrdje pripali pod M.N.O. Ponikve, ostala navedena naselja ušla su pod nadležnost M.N.O. Ston, a s njima i druga naselja jugoistočnog Pelješca do naselja Zamaslina. Od 1950. godine u sastav M.N.O. Ston ulaze i prostori M.N.O. Ponikve i M.N.O. Doli. Za Mjesni narodni odbor Ston sukladno odluci Savjeta za zakonodavstvo i izgradnju narodne vlasti vlade NR Hrvatske od 19. travnja te naredbom Narodnog odbora kotara Dubrovnik 5. svibnja 1952. godine pokrenut je postupak likvidacije. Posljednji sačuvani spis M.N.O. Ston nosi nadnevak 10. svibnja a već idući dan, 11. svibnja održana je prva sjednica Narodnog odbora općine Ston. Prestanak rada M.N.O. Ston stoga je 10. svibanj 1945. godine.²

¹ HR-DADU-1065 Općinski narodnooslobodilački odbor Ston, kut. 2, br. 164/45; HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston, kut. 2, Spisi odsjeka narodnog gospodarstva, br. 1/45

² HR-DADU-143 Narodni odbor kotara Dubrovnik, serija *Opći spisi*, 1952., kut. 15, br.6881/52 i kut. 16, br. 7603/52; HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston, kut. 21, 802/52 i 840/52

2.2.2. Sjedište

Ston

2.2.3. Pravni položaj

Pravno tijelo - jedinice lokalne samouprave

2.2.4. Nadležnost, funkcije i područje djelatnost

Prva tijela lokalne samouprave, narodno oslobodilački odbori, osnivana su još za vrijeme ratnih djelovanja odlukom o ustrojstvu i poslovanju narodno oslobodilačkih odbora i skupština u Federalnoj Državi Hrvatskoj donesene 9. svibnja 1944. Zahvaljujući sve brojnim pobjedama nad nacističko-ustaškim snagama na poluotoku Pelješcu, komunisti su postepeno preuzimali vlast nad naseljima osnivajući pritom prve upravne strukture, mjesne narodnooslobodilačke odbore. Na taj način organizirana je i uprava u Stonu. Sam oslobodilački odbor ustrojen je kao organ borbe i boraca te je s vremenom postao političko tijelo u koje su ulazili odbornici čiji je broj varirao s obzirom na broj stanovnika. Jačanjem novih, komunističkih, vlasti te širenjem osvojenog prostora, odbore su birali skupštine kotara, gradova, okruga, oblasti i pokrajina kao svoja tijela izvršne vlasti. Osim što su izvršavali naredbe viših instanci narodno oslobodilački odbori su donosili svoja rješenja i naredbe naravno, u skladu sa državnim i federalnim zakonima. Jedna od najvažnijih uloga prvih odbora bila je vezana za sudsku ulogu, gdje su narodno oslobodilački odbori vršili sudske procese do ustrojavanja sudskih organa u Hrvatskoj.³

Pošto se radi o razdoblju neposredno nakon, pa čak i tijekom trajanja samog rata, ustroj mjesnih narodnih odbora bio je iznimno kompleksan. Naime, ne postojanje snažnije centralne vlasti praktički do sredine 1945. godine i to na svim razinama, počevši od državne preko regionalne do lokalne uprave, znatno je otežalo bilo kakvo osnivanje lokalnih upravnih tijela. Njihovo ustrojstvo zakonski se temeljio uglavnom na naputcima sa tek po kojim zakonskim ukazom pomoću kojih su se mjesni oslobodilački odbori organizirali, utvrđivali prostore djelovanja te definirali svoje nadležnosti i zadatke.⁴ Tek donošenjem Općeg zakona o narodnim odborima

³ *Zbornik zakona, uredaba i naredaba*, sv. I, str. 19-20.

⁴ A.Tuk, 2016., 281.

28. svibnja 1946. godine određene su točne komponente u formiranju, funkcioniranju i nadležnostima mjesnih narodnih odbora.⁵

Budući da je Mjesni narodni odbor to jest Mjesni narodnooslobodilački odbor Ston počeo djelovati u veljači 1945. godine ukidanjem Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Ston odnosno spajanjem prije navedenih manjih mjesnih narodnooslobodilačkih odbora u veći, M.N.O.O. Ston je preuzeo njihov djelokrug ovlasti. Prve poslove tih najnižih upravnih jedinica teško je točno definirati, budući da do svibnja 1946. godine vladajući vrh nije donio nikakav konkretan zakon o nadležnostima mjesnih narodnih odbora. Ipak kroz sačuvano arhivsko gradivo više stvaratelja istog upravnog ranga može se odrediti opseg poslova odbora. Dakako, upravni poslovi su se tih ranih godina nakon rata često mijenjali prelazeći iz ruku viših u nadležnosti nižih odbora i obratno, ne bi li se pronašao što bolji model funkcioniranja. Vjerojatno najbitniji posao mjesnih narodnooslobodilačkih odbora bilo je slanje izvještaja o političkoj i organizacijskoj situaciji u mjesnom narodnom odboru nadležnim odborima više razine. Takvi izvještaji razvrstani po pojedinim djelatnostima trebali su po zakonskoj obvezi biti poslani svakih mjesec dana nadležnom odboru odnosno njegovom odjelu.⁶ Uz izvještaje mjesni narodni odbor dužan je dostavljati podatke o svojim službenicima narodnom odboru kotara kao i biti posrednik između kotara i fizičkih osoba uručujući im dopise, molbe i pozive. Potom, tu je i slanje podataka o ratnim štetama, poginulim, ubijenim i na smrt osuđenim osobama.⁷ Izdavanje dozvola za maloprodaju i ribarstvo ali i bonove za besplatno liječenje te propusnica za kretanje unutar nadležnog kotara i stočnih pasoša bez kojih nije moguće klanje stoke.⁸ Također, odbori su naplaćivali takse za pojedine poslove poput izdavanja potvrda, rješenja ili propusnica, ovjeravanje spisa te pristojbe za lov, pse i klanje stoke. Naravno, za uvođenje taksi M.N.O. je morao dobiti dozvolu od

⁵ *Službeni list*, br. 43, Beograd, 1946.

⁶ HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston. kut. 3, br. 8/45 i 161/45

⁷ Isto, kut. 3, br. 26/45, 28/45, 141/45

⁸ Isto, kut. 3, br. 164/45, 166/45, 184/45; *Isto*, kut. 2, podserija: *Odsjek narodnog gospodarstva*, br. 10/45

njemu nadležnog narodnog odbora kotara.⁹ Mjesni narodnooslobodilački odbori imali su zadaću kontrolirati i vršiti popise u poljoprivredi, stočarstvu, proizvodnji maslinova ulja, vina i rakije te pravilnu raspodjelu hrane iz socijalne pomoći. Vrlo bitnu nadležnost mjesni narodnooslobodilački odbori imali su u prosvjeti. Osim kroz vođenje evidencija o učenicima i stanju škola, prosvjetni odjel ili odbornik zadužen za prosvjetu trebao je organizirati opskrbu škola vodom te drvom za ogrjev, čišćenje škole, održavanje školskog vrta te sazivati roditeljske sastanke.¹⁰ Dužnost M.N.O. bilo je i vođenje brige o pohađanju škola te napominjanje za redovito održavanje sastanaka Prosvjetnog aktiva kod svih škola, koje je imalo zadatak upozoriti i opomenuti roditelje ukoliko djeca ne bi išla na nastavu.¹¹ Uz to mjesni narodnooslobodilački odbor dužan je odrediti jednu obitelj koja će prehranjivati učitelja a ista će biti izuzeta od davanja pomoći vojsci.¹² Od sudbenih ovlasti mjesnim narodnooslobodilačkim odborima dozvoljeno je održavanje saslušanja svjedoka pred odborom te vođenje zapisnika saslušanja već pokrenutog sudskog procesa, koji se vodi pred općinskim odborom.¹³

Nove promjene u lokalnoj samoupravi nastupila su zakonima o narodnim odborima iz 1946. i 1949. godine, kada je došlo do preciznije određivanje opsega nadležnosti svih narodnih odbora, pa tako i kod mjesnih narodnih odbora. Prema zakonu objavljenom krajem svibnja 1946. godine mjesni narodni odbor osnivaju se po selima i manjim gradovima pri čemu dva ili više naselja, koja nisu u stanju po broju stanovnika i financijskim mogućnostima funkcionirati samostalno, utemeljuju jedan jedinstveni mjesni narodni odbor. Takvu odluku donosi Prezidijum narodne skupštine republike ili narodna skupština pokrajine na prijedlog okružnog ili oblasnog narodnog

⁹ HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston., kut. 2, podserija: *Financijski odsjek*, br. 6/45

¹⁰ HR-DADU-1039 Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura, kut. 1, br. 54/44; HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston, kut. 2, podserija: *Prosvjetni odsjek*, br. 10/45 i 14/45

¹¹ HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston, kut. 2, podserija: *Prosvjetni odsjek*, br. 21/45

¹² HR-DADU-1038 Mjesni narodnooslobodilački odbor Korita, kut. 1, spis 86/44, 92/44, 96/44; HR-DADU-1039 Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura, kut. 1, br. 106/44

¹³ Mjesni narodnooslobodilački odbor Korita, kut. 1, br. 107/44

odbora. Sam mjesni narodni odbor je direktno je podređen i odgovoran kotarskom narodnom odboru.¹⁴

Nadležnosti, koje je sa spomenutim zakonom povjeren mjesnim narodnim odborima, bile su širokog dijapazona počevši od finansijskog plana preko privrede i komunalnog uređenja pa do vođenja prosvjetnog i općenito socijalnih komponenti mjesne zajednice.¹⁵ Zakonski je ponajprije uređeno da mjesni narodni odbori donose i ostvaruju privredni plan i planove rada poduzeća na svojem području nadležnosti. Potom su imali zadaće brige oko poljoprivrednih pitanja poput uprave nad pašnjacima, livadama, rasadnicima i sjemenskim stanicama. Povjerena im je i odgovornost prema napretku voćarstva, vinogradarstva, žitnih prinosa i općenito povećanju poljoprivredno iskoristive zemlje. Također, mjesni narodni odbori vodili su brigu o progresiji stočarstva, nabavci rasplodnih grla ali su vršili i nadzor nad mjesnom veterinarskom ambulantom. Kod odgovornosti u privrednom sektoru valja napomenuti nadzor i upravu nad trgovačkim te obrtničkim poslovima, gdje je mjesni narodni odbor bio zadužen za nadzore nad mlinovima, kudeljarama i drugim kućnim obrtima. Osim toga, odbori su morali paziti na cjenovne i općenito trgovačke špekulacije, kontrolirati zalihe roba kod zadruga, trgovaca i obrtnika te voditi evidencije cijena usluga i proizvoda. S druge strane, odbori su imali zadatak brinuti o komunalnim poslovima, kao što su nadzor nad vodoopskrbom, skrb nad javnom rasvjetom i općenito elektrifikaciji za potrebe svojih žitelja ili pak o izgradnji i brizi mjesnih cesta te samom nadzoru prometa na njima.¹⁶ Možda jedan od najvažnijih napatka odborima bili su vezani za finansijsko poslovanje pa su tako donosili mjesni budžet, određivali i ubirali mjesna davanja kroz propise viših državnih organa. Nadalje, bili su zaduženi voditi računa o pravilnom ubiranju poreza i samoj kontroli izvršavanja poreznih obveza počevši od pojedinaca pa do organizacija i zadruga.¹⁷ Po pitanju socijalne politike mjesni narodni odbori bili su odgovorni za pomaganje siromašnima, djeci bez roditelja, obiteljima poginulih boraca te žrtvama

¹⁴Službeni list, br. 43, str. 482-483., Beograd, 1946.

¹⁵ Isto, 484-485.

¹⁶ Isto, str. 484.

¹⁷ Isto, str. 485.

bivših vlasti. Među takvim poslovima bili su i osnivanje pučkih kuhinja, domova i skloništa za siromahe ali i otvaranje dječjih zabavišta, obdaništa i jasala. U socijalne poslove spadaju i organiziranje zdravstvenih ambulanti i zdravstvenih stanica s kojima je neposredno upravljao mjesni narodni odbor dok je kod privatnih liječnika i ljekarni vršio nadzor.¹⁸ Također, osnivanjima matičnih ureda pri mjesnom narodnom odboru odbor je vršio poslove vođenja matičnih knjiga, te su pred njim odnosno u njegovim prostorima sklapani brakovi. Osim toga, imao je i djelomičnu sudsku nadležnost vodeći administrativno-kaznene postupke. Jedna od bitnijih stavki djelatnosti mjesnih narodnih odbora bilo je vođenje raznih evidencija i statistika u svrhu lakšeg uvida državnih tijela u socijalno-financijsko stanje stanovništva. Pa je tako na razini lokalne samouprave vođena evidencija stanovnika, birački spiskovi te evidencija zadruga i privatnih poduzeća.¹⁹

Novim i detaljnije razrađenim općim zakonom o narodnim odborima iz svibnja 1949. godine državne vlasti Federativne Narodne Republike definirale su organ narodnog odbora kao lokalno tijelo državne vlasti, koji predstavlja narod preko izbornog prava. Kroz zakon je reguliran djelokrug ovlasti narodnih odbora počev od kotara preko gradova do mjesta. Prema tom modificiranom zakonu uloga mjesnih narodnih odbora izgleda na slijedeći način:

*Plan, financije i upravljanje općenarodnom imovinom*²⁰

- priprema, donosi i ostvaruje mjesni privredni plan
- priprema, donosi i izvršava mjesni budžet
- upravlja nekretninama u državnom vlasništvu na svom području
- raspoložuje proizvodima i prihodima iz općenarodne imovine
- raspoređuje osnovna i obrtna sredstva svojih poduzeća

¹⁸ Službeni list, br. 43, str. 485.

¹⁹ Isto str. 484.-485.

²⁰ Službeni list, br. 49, Beograd, 1949.

-dodjeljuje zgrade, kojima upravlja, na korištenje zadružnim i društvenim organizacijama

Lokalna privreda²¹

-osniva poljoprivredna, industrijska i razna druga privredna poduzeća za usluge

-osniva poljoprivredne stanice, rasadnike i dr.

-upravlja mjesnim šumama, lovištima

-poduzima mjere suzbijanja i sprječavanja biljnih i stočnih bolesti

-organizira opskrbu stanovništva

-određuje cijene proizvodne privrede u mjestu

-raspoređuje radnu snagu u mjesnoj privredi

-regulira čuvanje polja, vinograda itd.

Komunalna izgradnja i komunalni poslovi²²

-utvrđuje generalni i regulacijski plan mjesta

-osniva komunalna poduzeća i ustanove

-podiže komunalne objekte i uređaje

-regulira korištenje komunalnih objekata

-skrbi o kulturnom izgledu naselja, o zelenim površinama itd.

-izgradnja turističkih objekata

-gradi i održava mjesne puteve

-brine o održavanju čistoće mjesta

-regulira upotrebu električne energije

-upravlja grobljima

-podiže stambene zgrade, regulira raspodjelu stanova i drugo

Prosvjeta i kultura²³

-podiže školske zgrade za osnovne škole te osigurava uvjete rada istih

²¹ Službeni list, br. 49, str. 700.

²² Isto str. 700-701.

²³ Isto, br. 49, str. 701.

- osniva domove kulture, čitaonice i slično
- osigurava uvjete rada kulturnih udruženja
- omogućuje obvezno pohađanje škola
- skrbi o pohađanju predvojničke obuke
- organizira tečajeve za nepismene
- brine o zaštiti spomenika

Zaštita narodnog zdravlja²⁴

- osniva zdravstvene stanice i druge zdravstvene ustanove
- poduzima mjere za podizanje higijenskih uvjeta života
- poduzima mjere sprječavanja bolesti

Socijalno staranje²⁵

- osniva mjesne ustanove socijalnog staranja
- osigurava zaštitu djece i majki
- osniva dječje vrtiće, jaslice i domove
- zbrinjava osobe kojima je potrebna socijalna pomoć

Zaštita prava građana i održavanje reda i mira²⁶

- ukazuje pomoć građanima oko ostvarivanja njihovih prava
- skrbi o održavanju reda i mira
- rukovodi seoskom pomoćnom milicijom
- osigurava korištenje javnih mjesta (ulica, trgova, prostorija..)

Gore navedena preraspodjela djelatnosti označila je konkretno sređivanje prilika u jedinicama lokalne samouprave nakon završetka rata. Zakonima o lokalnim samoupravama iz 1946. te napose iz 1949. godine konačno se izgrađuje državno uređenje počevši od njegovog dna prema vrhu. Kao i svaki zakon i ovaj će ubrzo doživjeti preinake i nadopune poglavito nakon 1952. godine i daljnjeg okrupnjivanja

²⁴ Službeni list, br. 49, str. 701.

²⁵ Isto, str. 701.

²⁶ Isto, str. 701.

teritorijalno-administrativnih jedinica lokalne samouprave.

2.2.5. Organizacijski ustroj

Za razliku od općinskih narodnih odbora mjesni narodni odbori imali su manji birokratski aparat. Ipak u početku tijekom 1944. i dijela 1945. godine mjesni narodnooslobodilački odbori, kako su se do srpnja 1945. nazivali, imali su podjelu poslova na odjele (odsjeke) ali razdijeljene samo i isključivo među odbornicima. Što znači da je svakom odborniku dodijeljen jedan odjel za koji je on bio nadležan. Nakon toga, tijekom 1945. godine, dolazi do napuštanja takvog modela te, barem zakonski rečeno, mjesni narodni odbori nisu imali razdiobu poslova po posebnim odjelima (odsjecima), što ipak u praksi nije bilo poštivano do konačne stabilizacije državnih tijela od 1946. godine.²⁷ Sve u svemu, više manjih sela moglo je oformiti svoj mjesni narodni odbor, ako zbog broja stanovnika i ekonomskih mogućnosti nisu u stanju samostalno djelovati. Mjesne narodne odbore, to jest njihove odbornike biraju stanovnici mjesta na dvije godine. Broj odbornika je 1945. godine u M.N.O. Ston brojao osam odbornika uz dva referenta dok je 1946. godine odbornika bilo 7 a već 1947. godine 22. Postupno je broj odbornika rastao i u narednim godinama. Pa ih tako od polovice 1948. godine nalazimo 24 a od 1949. mjesni narodni odbor čini 25 odbornika.²⁸

Budući da prvih godina tokom rata i neposredno nakon njega, nije postojao konkretan objavljeni zakonski akt o organiziranju mjesnih narodnih to jest narodnooslobodilačkih odbora više o organiziranju prvih lokalnih uprava saznajemo iz okružnica, koje nalazimo u gradivu. Narodne odbore kao pravne osobe predstavljaju predsjednik i tajnik, koji rukovode čitavom administracijom mjesnog narodnooslobodilačkog odbora. Uloga tajnika je najznačajnija po pitanju vođenja spisovodstva to jest protokoliranja spisa stvaratelja. Iz sačuvanog gradiva saznajemo da je M.N.O. Ston u početku svojeg djelovanja imao podjelu poslova po odjelima

²⁷ HR-DADU-1027 Mjesni narodni odbor Mlini, kut. 2, spis 577/45

²⁸ Službeni list, br. 43, str. 482-483. i 488.; HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston, kut. 1, serija: *Rad središnjih tijela*, podserija: *Zapisnici*

(odsjecima) i to na način da su se poslovi razdijelili po odbornicima. Prema raspodjeli dužnosti M.N.O. Ston je na početku svojeg djelovanja imao: financijski odsjek, odsjek narodnog gospodarstva, zdravstveni, socijalni, prehrambeni, prosvjetni, saobraćajno-tehnički te propagandni odsjek. On su uz tajništvo i mjesto predsjednika činili organizaciju odbora.²⁹ Iako je M.N.O. Ston pravilno postupio dijeleći poslove između odbornika, napravljene su administrativne pogreške po pitanju vođenja spisovodstva. Naime, usprkos upozorenjima viših instanci uprave, M.N.O. Ston je nastavio voditi spise po odjelima (odsjecima) sljedeći primjer svojeg prethodnika Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Ston. Umjesto da se spisovodstvo urudžbira po glavnom broju tajništva svaki odsjek je spise nastale svojim radom urudžbiralo po svojem odjelnom broju.³⁰

Prvim konkretnim zakonom o narodnim odborima iz svibnja 1946. godine uređeno je da odbore kao pravne osobe predstavlja njihov izvršni odbor preko predsjednika i tajnika. Izvršni odbori su upravni i izvršni organi narodnih odbora, koji provodi sve odluke, naredbe, uputstva i rješenja svog narodnog odbora kao i uredbe, pravilnike, uputstva, naredbe i rješenja viših organa državne uprave. Izvršni odbori se najčešće sastoje od predsjednika, tajnika te članova, dok se u manjim mjestima oni mogu sastojati samo od predsjednika i tajnika. Neki narodni odbori mjesta nemaju svoj izvršni odbor pa u njima poslove iz njegove nadležnosti donosi narodni odbor kao cjelina. U mjesnim narodnim odborima koji nemaju svoj izvršni odbor predsjednik i tajnik rukovode cjelokupnom administracijom.³¹

Opći zakon o narodnim odborima iz 1949. godine uvodi tek manje promjene po pitanju ustrojstva odbora, koje otada broji od 11 do 45 članova. Kako svoje nadležnosti od tada vrše većim dijelom preko plenuma i izvršnog odbora, dolazi do djelomičnog umanjivanja značaja narodnog odbora kao nadležnog organa. Plenum narodnog odbora bio je organ lokalne samouprave u čiji je sastav ulazilo između 7 i 35 odbornika narodnog odbora a kao zadatak je imao:

²⁹ HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston, kut. 1, serija *Rad središnjih tijela*, podserija *Zapisnici*

³⁰ Isto, kut. 2

³¹ Službeni list, br. 43, str. 490-491.

donošenje statuta, donošenje općih propisa, izbor i razrješenje predsjednika, tajnika i članova izvršnog odbora, ustanovljenje mjesnih pristojbi, donošenje rješenja o zaključivanju zajmova, donošenje poslovnika narodnog odbora, donošenje i odobravanje generalnog i regulacijskog plana mjesta, izbor disciplinske komisije za odbornike.³²

Jednako tako, uz plenum postoji još uže tijelo, izvršni odbor, u čiji sastav su ulazili predsjednik narodnog odbora, tajnik i najmanje tri člana odbora. Kako i sama riječ govori, izvršni odbor bio je izvršni organ vlasti te je provodio odluke, naredbe i uputstva narodnog odbora ali i zakone, propise i druge akte državne uprave. Trajanje mandata izvršnog odbora nije bilo striktno određeno izbornim ciklusom pa je tako izvršni odbor bio na dužnosti i nakon isteka mandata narodnog odbora sve do izbora novog izvršnog odbora.³³

U svrhu uspješnog izvršavanja lokalnih i općih zadataka i neposrednog učešća građana u lokalnoj upravi pri izvršnim odborima se osnivaju i savjeti građana. U savjete građana svoje predstavnike delegiraju masovne narodne organizacije, ustanove i poduzeća, koja se nalaze da teritoriju narodnog odbora. Savjeti građana pripremaju i predlažu izvršnom odboru donošenje rješenja i poduzimanje mjera te sudjeluju i izvršavanju određenih zadataka. Na čelu savjeta građana stoji povjerenik odgovarajuće grane uprave ili neka druga osoba koju za to ovlasti izvršni odbor.³⁴

Mjesni narodni odbori se ukidaju 1952. godine, kada se po novom zakonu o narodnim odborima uvodi nova podjela na kotareve, gradove i općine. Takvim zakonom, donesenim u travnju spomenute godine, državne vlasti okrupnjuju organizaciju lokalne samouprave, pa tako općine postaju najniže jedinice vlasti. Općine su sastavni dio kotara dok pojedina naselja i područja u gradu mogu sačinjavati posebne općine u sastavu grada.³⁵

³² Službeni list, br. 49., god. V, str. 706.; J. Požgan - I. Posedi, 2016., str. 163.

³³ Službeni list, br. 49., god. V, str. 708.

³⁴ Isto, str. 710.

³⁵ Službeni list, br. 22., god. VIII, str. 437., Beograd, 1952.

2.2.6. Odnosi i veze

Nadređena razina lokalne i državne uprave, koja je bila nadležna Mjesnom narodnom odboru Ston na početku njegova djelovanja bio je Narodni odbor kotara Pelješac-Mljet sa sjedištima najprije u Janjini a zatim od svibnja 1945. godine u Stonu. Poslije ukinuća kotara Pelješac-Mljet početkom ožujka 1946. godine kontrolu nad radom odbora vodio je Narodni odbor kotara Dubrovnik Takav odnos potrajao je do 10. svibnja 1952. i gašenja Mjesnog narodnog odbora Ston čije poslove od tada preuzima Narodni odbor općine Ston.

2.3. Povijest arhivskog fonda

Dokumentacija nastala radom Mjesnog narodnog odbora Ston od početka je čuvana u prostorima odbora u Stonu. Poslije osnivanja narodnih odbora općina u svibnju 1952. godine gradivo posjeduje Narodni odbor općine Ston, gdje ostaje do njenog gašenja 1962. godine. Nakon toga ono prelazi u ruke Mjesnog ureda Ston, koja ga u kolovozu 1963. godine predaje Državnom (tada Historijskom) arhivu u Dubrovniku.

2.4. Način preuzimanja

Sačuvano gradivo Mjesnog narodnog odbora Ston službeno je preko primopredajnog zapisnika predato 23. kolovoza 1963. godine Historijskom arhivu u Dubrovniku od strane Mjesnog ureda Ston.

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Fond Mjesnog narodnog odbora Ston čine zapisi o sjednicama raznih središnjih tijela mjesnog narodnog odbora kao jedinice lokalne samouprave. Potom zapisnici saslušanja i izjava fizičkih osoba pri mjesnom narodnom odboru. Uz to, sadržaj uključuje i izvještaje odsjeka iz 1945. godine te izvještaje o političkom i organizacijskom stanju na prostoru odbora. Sačuvane su i molbe, odluke i rješenja upućena prema i od tijela M.N.O. Ston. Glavni dio gradiva vezan je za opće poslove administracije, gdje razlikujemo opće spise od spisa sa povjerljivom oznakom ali i spise pojedinih odsjeka, koji su još kroz 1945. godinu urudžbirali spise po svojem tekućem broju s čime su prestali polovicom navedene godine. Ove spisa otkrivaju informacije o organizaciji i funkcioniranju lokalne vlasti, o odnosima mjesnog narodnog odbora sa nadležnim tijelima i institucijama te o njihovim prepiskama. Također, sadrže saznanja o lokalnom stanovništvu, vojnim podacima, gospodarskim pokazateljima i inim društvenim aspektima. Nadalje, gradivo tematski vezano za financije tiče se spisa mjesne blagajne poput spisa prihoda i naloga za isplatu. Potom tu su i dnevnici naplata poreza, popisa poreznih obveznika, budžetski planovi za naselje Hodilje, nalozi upisa i ispisa u budžetsku knjigu, izvještaji o prodaji u ugostiteljstvu te pregledi računa i dugovanja. Spisi privrede sadržavaju podatke o obveznoj predaji na otkupu poljoprivrednih proizvoda, stoke na klanje i vune. Zatim, otkrivaju informacije o stanovništvu, kojemu je potrebna opskrba hranom zbog siromaštva. Jednako tako, gradivo čine pregled gospodarstava po domaćinstvima za osnovna sredstva pomoći te liste gospodarstava za sjetvu i otkup. Dio gradiva o privredi čine evidencije i statistike glavnih privrednih grana na području Stona poput poljoprivrede, stočarstva i ribarstva. Osim toga, unutar gradiva nailazimo na spise prosvjete sa izvještajima iz škola, popisima djece koja pohađaju škole te razne igrokaze i školske predstave. Kod spisa Mjesne izborne komisije formirane za izbore 1945., 1947. i 1949. godine imamo zapisnike izbornih komisija i zapisnike o radu biračkih odbora, uvjerenja izabranih odbornika, izborne oglase,

popise glasača te popis birača. U fondu se nalaze i odluke Komisije za agrarnu reformu donesene između 1946. i 1948. godine. Gradivo donosi i razne popise te statističke informacije i to ponajprije o demografiji poput popisa stanovništva, mladih ili vlasnika kućanstava ali i popise o službenicima M.N.O. Ston te članova Narodne fronte. Tu su još i evidencije o zaposlenicima solane Ston, evidencije zdravstvenih djelatnika i popisi osoba za socijalnu pomoć. Posljednji dio čini raznovrsno gradivo kao što su pristupnice Savezu boraca, podaci o vojnim obveznicima, izvještaji o radu Ujedinjenog saveza antifašističke omladine Hrvatske, prijave za upis u knjigu državljana te knjigu poštanskih telegrafskih troškova.

3.2. Odabiranje i izlučivanje

Iz gradiva su izlučeni multiplikati te spisi, koji su se ticali ostalih lokalnih političkih jedinica, ponajprije okolnih mjesnih narodnih odbora poput M.N.O. Ponikve i M.N.O. Doli. Također, izdvojeni su spisi prethodnog stvaratelja Općinskog narodnooslobodilačkog odbora Ston te pravnog sljednika ili Narodnog odbora općine Ston.

3.3. Dopune

Ne očekuju se daljnje dopune fonda osim u slučaju pronalaska gradiva u drugim fondovima ili u spremištima Državnog arhiva u Dubrovniku.

3.4. Plan sređivanja

Gradivo je nađeno u potpunosti arhivski nesređenom stanju. Iako je gradivo vezano za opće spise, koje je urudžbirano vodilo tajništvo, većim dijelom bilo posloženo po rastućem tekućem broju među njima su se našli i spisi bez urudžbenog broja. Budući da se radilo o većoj količini takvih spisa, bilo je potrebno razdvojiti spise bez broja po tematici. Dio njih, koji se mahom tiču odredbi i zakona, je ostavljen u podseriji općih poslova kao spisi bez broja, dok je ostatak raspodijeljen po novo osmišljenim serijama prema tematici. Iz spisa bez broja je, korištenjem koncepta sređivanja takozvane funkcionalne pertinencije izvučen i raspoređen određeni broj spisa te svrstan u serije: *rad središnjih tijela, financije, privreda, prosvjeta, mjesna izborna komisija, komisija za agrarnu reformu i popisi i statistički podaci*. Jedina serija u kojoj se nije moglo pronaći tematsku poveznicu među spisima, koji su unutar općih spisa

činili jedinstvenu cjelinu a zbog svoje manje količine nisu formirani u zasebnu seriju je serija *ostali spisi*. Jednako tako, sve spomenute serije imaju svoje pripadajuće podserije a sva neurudžbena dokumentacija posložena je po kronološkom redoslijedu.

- Serije:
1. Rad središnjih tijela
 2. Opći poslovi
 3. Financije
 4. Privreda
 5. Prosvjeta
 6. Mjesna izborna komisija
 7. Komisija za agrarnu reformu
 8. Popisi i statistički podaci
 9. Ostali spisi

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Pravni položaj

Fond ima status javnog arhivskog gradiva

4.2. Uvjeti objavljivanja i umnažanja

Gradivo je dostupno sukladno čl. 21 i 22 Zakona o arhivskom i arhivima (NN, br. 61/18 i 98/19)

Umnažanje je dozvoljeno sukladno Pravilniku o korištenju arhivskog gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Dubrovniku

4.3. Jezik i pismo

Hrvatski/latinica

4.4. Tvarne značajke

Nosač zapisa je papir. Spisi su sačuvani u dobrom stanju

4.5. Obavijesna pomagala

Arhivska pomagala: sumarni inventar

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Mjesto čuvanja izvornika

Državni arhiv u Dubrovniku

5.2. Postojanje preslika

Ne postoji preslik

5.3. Dopunski izvor

- HR-DADU-143 Narodni odbor kotara Dubrovnik
- HR-DADU-1038 Mjesni narodnooslobodilački odbor Korita
- HR-DADU-1039 Mjesni narodnooslobodilački odbor Prožura
- HR-DADU-1065 Općinski narodnooslobodilački odbor Ston
- HR-DADU-1066 Mjesni narodni odbor Ston
- Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, broj 43, god. II, Beograd, 1946.
- Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, broj 49, god. V, Beograd, 1949.
- Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije*, broj 22, god. VIII, Beograd, 1952.
- Zbornik zakona, uredaba i naredaba*, sv. I, ur. Ivo Lappena, Zagreb, 1945.
- Požgan, Jasna – Posedi, Ivana: Gradivo javne uprave od 1945. do 1952.: značenje i korištenje, u *Atlanti*, vol. 26, no. 2, 161-169, 2016.
- Tuk, Ana: „Stvarna nadležnost kotarskih narodnih odbora“. *Arhivski vjesnik*, br. 59, 275-322., 2016.

6. PODRUČJE KONTROLE OPISA

6.1. Pravila i propisi

Inventar je izrađen prema međunarodnim normama:

ISAAR (CPF) Međunarodna norma arhivističkoga normiranoga zapisa za pravne i fizičke osobe te obitelji, Zagreb 1999.

ISAD (G) Opća međunarodna norma za opis arhivskog gradiva, 2. izdanje, Zagreb 2001.

6. 2. Nadnevak izrade

rujan 2024.

INVENTARNI POPIS

1.1. Signatura HR-DADU - 1066/1

1.2. Naslov Rad središnjih tijela

1.3. Vrijeme nastanka gradiva 1945.-1952.

1.4. Razina opisa Serija

1.5. Količina zapisa 1 kutija, 0,1 d/m

3.1. Sadržaj

Serija prati rad odnosno pisane tragove zasjedanja različitih političkih tijela unutar Mjesnog narodnog odbora Ston. U spisima se nalaze informacije o ustrojstvu, radu i zadaćama političkih tijela mjesnog narodnog odbora. Ona se ponajprije mogu iščitati iz zapisnika sjednica mjesnog narodnog odbora, zapisnika Izvršnog vijeća, zapisnika Zbora birača te sastanaka Savjeta građana. Također, kroz zapisnike saslušanja građana mogu se otkriti problemi s kojim se suočava lokalno stanovništvo ali i vrste sudskih postupaka, koji su bili u nadležnosti odbora. Osim navedenih zapisnika tu su i zapisnici o osnivanju Prosvjetnog aktiva, zapisnik sastanka Narodne fronte naselja Česvinica, zapisnik o poljskom prekršaju, zapisnik o kontroli ureda te zapisnik o izvršenoj procjeni zadružnog doma. Pored toga, serija sadrži izvještaje o radu pojedinih odsjeka ili pak izvještaje o organizacijskom i političkom stanju u M.N.O. Nadalje, dio gradiva čine molbe mještana te odluke i rješenja odbora i drugih jedinica uprave o gospodarskim i financijskim pitanjima te pitanja oko nekretnina, njihove dodjele i korištenja. Na kraju u ovoj seriji nalaze se upisnik predmeta po datumu dostavljanja nekom od odsjeka te knjiga otpremne pošte sa datumom slanja i brojem spisa, koji se šalje.

3.2. Plan sređivanja

Spisi su pronađeni unutar općih spisa i to uglavnom bez urudžbenog broja pa su zbog važnosti odavanja informacija o organizaciji i funkcioniranju uprave izdvojeni u zasebnu cjelinu. Dio spisa, koji su imali tekući spisovodstveni broj, a radi se o raznim zapisnicima tijela uprave i zapisnicima pravne prirode, izvučeni su iz općih spisa te je od njih načinjena posebna podserija. Od cjelokupnog gradiva serije načinjeno je pet podserija sa pripadajućim podpodserijama. Svi spisi su posloženi po kronološkom principu.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/1.1	Zapisnici	1945.-1952.	kut. 1
1066/1.1.1	Sjednice mjesnog n. o.	1945.-1951	kut. 1
1066/1.1.2	Sjednice Izvršnog odbora	1950.-1952.	kut. 1
1066/1.1.3	Zbor birača	1950.-1951.	kut. 1
1066/1.1.4	Odbor protuavionske zaštite	1951.	kut. 1
1066/1.1.5	Saslušanja fizičkih osoba	1947.-1950.	kut. 1
1066/1.1.6	Ostali zapisnici	1948.-1950.	kut. 1
1066/1.2	Izvještaji	1945.	kut. 1
1066/1.2.1	Izvještaji odsjeka o radu	1945.	kut. 1
1066/1.2.2	Izvještaji o organizacijskom i političkom stanju	nepoznato	kut. 1
1066/1.3	Molbe, odluke i rješenja	1946.-1951.	kut. 1
1066/1.4	Upisnik predmeta	1945.	kut. 1
1066/1.5	Knjiga otpremne pošte	1947.	kut. 1

1.1. Signatura	HR-DADU - 1066/2
1.2. Naslov	Opći poslovi
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1952.
1.4. Razina opisa	Serijski
1.5. Količina zapisa	21 kutija, 10 knjiga; 2.4 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo serije sadrži opće i povjerljive spise poredane po tekućem broju te njihove urudžbene zapisnike. Također, kod općih spisa postoji razdioba na opće spise po odsjecima te općih spisa tajništva i to samo lipnja 1945. godine nakon čega više ne postoje zasebno urudžbirani spisi po odsjecima. Sami spisi odaju informacije o radu i funkcioniranju mjesnog narodnog odbora, kao i njegovom odnosu sa višim razinama vlasti. Opći spisi tiču se konkretnih podataka o organizaciji, radu i izvršavanju zakonskih obaveza mjesnog narodnog odbora. Opći spisi po odsjecima također otkrivaju podatke o radu, izvršenim odlukama te budućim zahtjevima i odredbama, koje se trebaju riješiti, po odsjecima počevši od financijskog i gospodarskog pa do socijalnog i zdravstvenog. S druge strane povjerljivi spisi daju uvid u, za tada, tajne podatke vezane za vojna, osobna i privredna pitanja. Poseban dio čine spisi bez broja sa svojim zakonskim uredbama upućenim lokalnim vlastima te ostalim općim spisima nezavedenih u spisovodstvenom sustavu mjesnog narodnog odbora. Od knjiga tu su urudžbeni zapisnici te indeks predmeta po fizičkim osobama u kojemu su evidentirani spisi po abecednom redu prezimena, koji je slao ili primio spis, te broj tog spisa u glavnom urudžbenom zapisniku.</p>
3.2. Plan sređivanja	Serijski je uređena na način da se pratio prvobitni red, ponajprije općih i povjerljivih spisa posloženih po rednom spisovodstvenom broju. Oni spisi kod kojih

nije bilo brojčane oznake posloženi su kronološkim redom po godini te prate opće spise po godini nastanka. Seriju *općih poslova* dakle čine podserija *opći spisi*, gdje se razlikuju *opći spisi po odjelima*, *spisi po tekućem broju tajništva*, *spisi bez broja*, *urudžbeni zapisnici* te *indeks predmeta po fizičkim osobama*. Druga podserija sastoji se od *povjerljivih spisa* to jest povjerljivih spisa po tekućem broju te *urudžbeni zapisnici*.

Napomene

Od lipnja 1945. godine administracija M.N.O. Ston ne urudžbira spise po odsjecima. Vodi se jedinstveno spisovodstvo pod radom tajništva. Za prvu polovicu 1951. godine nedostaje veći broj spisa po tekućem broju. Iz 1952. godine postoji samo jedan povjerljivi spis. Urudžbeni zapisnik za 1945. godine počinje s brojem 431/45 dok je posljednji urudžbeni broj urudžbenog zapisnika za 1950. godinu 1810/50. Spisi iz urudžbenog zapisnika povjerljivih spisa za 1949. godinu prestaju se urudžbirati u kolovozu 1949. sa posljednjim brojem 84/49.

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/2.1	Opći spisi	1945.-1952.	kut. 2-22
1066/2.1.1	Urudžbeni zapisnici	1945.-1951.	knj. 1-7
1066/2.1.2	Opći spisi po odsjecima	1945.	kut. 2
1066/2.1.3	Spisi po tekućem broju tajništva	1945.-1952.	kut. 3-21
1066/2.1.4.	Spisi bez broja	1945.-1951.	kut. 5, 7, 9, 12, 15, 18, 20
1066/2.2	Povjerljivi spisi	1946.-1952.	kut. 23
1066/2.2.1	Urudžbeni zapisnici	1946.-1952.	knj. 8-10
1066/2.2.2	Spisi po tekućem broju	1946.-1952.	kut. 23

1.1. Signatura	HR-DADU - 1066/3
1.2. Naslov	Financije
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1952.
1.4. Razina opisa	Serijski
1.5. Količina zapisa	5 kutija, 0.5 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Financijski spisi sadrže spise mjesne blagajne, zajmove, spise vezane za poreze i budžet, financijski izvještaji, popise o naplati doprinosa te pregled računa i dugovanja. Od spisa mjesne blagajne sačuvani su spisi prihoda poredani po tekućem broju, nalozi za isplatu i naplatu te temeljnica uplata u blagajnu. Kod zajmova imamo pregled hipotekarnih zajmova i popis upisnika narodnog zajmova. Spisi poreza sadržavaju dnevnik naplate poreza i taksa i kartoteku poreznih obveznika. Od budžetske dokumentacije postoje: proizvodno-financijski plan za naselje Hodilje, nalozi za upis i ispis u budžetsku knjižicu i budžetski čekovi. Kod financijskih izvještaja sačuvani su dnevni izvještaji o prodaji u ugostiteljstvu dok se naplate doprinosa odnose na popise domaćinstava, koji plaćaju mjesne doprinose od 10% svoje ukupne privrede. Posljednji dio gradiva financija čine pregled računa i dugovanja građana.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Spisi su pronađeni zajedno unutar općih spisa. Pošto su bili bez broja a imali su određenu informacijsku vrijednost te bili tematski vezani, od njih je načinjena posebna serija. Budući da su kod spisa prihoda te kod naloga za uplate i isplate blagajne pronađeni urudžbeni brojevi takvo gradivo je posloženo uzlaznim redom dok su ostali spisi posloženi kronološki po tematskim grupama. Serija je podijeljena na podserije: <i>mjesna blagajna, zajmovi,</i></p>

porezi, budžet, izvještaji o prodaji, naplata doprinosa i računi i dugovanja.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/3.1	Mjesna blagajna	1945.-1951.	kut. 23-26
1066/3.2	Zajmovi	1946.-1947.	kut. 27
1066/3.3	Porezi	1945.-1952.	kut. 27
1066/3.4	Budžet	1951.	kut. 27
1066/3.5	Izvještaji o prodaji	1948.	kut. 27
1066/3.6	Naplata doprinosa	1951.	kut. 27
1066/3.7	Računi i dugovanja	1950.	kut. 27

1.1. Signatura	HR-DADU - 1066/4
1.2. Naslov	Privreda
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1952.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	3 kutije, 0.3 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo čine podaci o privredno-gospodarskim pokazateljima razvoja prostora pod upravom Mjesnog narodnog odbora Ston nakon rata kroz evidencije otkupa poljoprivrednih i stočarskih proizvoda, osigurane opskrbe, pregled privatnih gospodarstava i razne popise u glavnim privrednim granama: ribarstvu, poljoprivredi i stočarstvu. Spisi o obveznom otkupu sadrže popis domaćinstava za obveznu prodaju poljoprivrednih namirnica, pregled plana otkupa poljoprivrednih proizvoda, plan obveznog otkupa stoke za klanje, popis osoba sa količinom otkupa poljoprivrednih proizvoda poput žita, krumpira i luka te popis osoba za predaju vune na otkup. Osigurana opskrba otkriva razinu nerazvijenosti privrede kroz evidenciju pomoći potrebitima u opskrbi hranom i drugim potrepštinama pa su tako sačuvani: evidencija izdane hrane iz socijalnog fonda, potvrde za izdavanje namirnica, registar domaćinstava za opskrbu žitaricama i popis potrošača za preraspodjelu potrošačkih karata. Uz to gradivo čine i pregledi ili liste gospodarstava, koje služe kao popisi kućanstava, koja proizvode ili pak trebaju pomoć u proizvodnji hrane i ostalih dobara. Jednako tako, popisi i evidencije odaju statističke vijesti o vrstama i razini razvijenosti privrednih djelatnosti kao što su ribarstvo, poljoprivreda, stočarstvo i turizam. Od spisa vezanih za poljoprivredu vrijedi istaknuti pregled površina gospodarstava, planove sjetve, preglede ostvarene sjetve, podatke o ubranom ušuru na brašno i ulje, popise vlasnika mlinica, popise gospodarstava sa</p>

pravom prodaje proizvoda te pregled količine proizvedenih proizvoda. Spisi stočarstva tiču se evidentiranja brojnog stanja stoke te zapisnik o pregledu zaklane stoke. U podpodseriji *ribarstvo* nalaze se: evidencije o ulovu ribe, popisi ribarskih alata po vlasniku te mjesečni izvještaj ribarske zadruge i privatnih ribara. popisi aktivnih ribara i statistike ulova. Zadnju podseriju čini evidencija alkoholnih pića oslobođenih od plaćanja trošarina.

3.2. Plan sređivanja

Budući da su spisi pronađeni unutar općih spisa bez broja, formirala se zasebna serija od spisa sadržajno vezanih za privredu. Oni su sakupljeni i razdijeljeni po svojoj tematici u pet podserija: *obvezan otkup, osigurana opskrba, pregled gospodarstava, popisi i evidencije privrede i ostali spisi privrede*. Pošto spisi nemaju brojčanu spisovodstvenu oznaku gradivo je poslagano kronološkim redom unutar svake podserije odnosno podpodserije.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/4.1	Obvezan otkup	1948.-1950.	kut. 28
1066/4.1.1	Popis domaćinstava za obveznu prodaju namirnica	1949.-1950.	kut. 28
1066/4.1.2	Pregled plana otkupa poljoprivrednih proizvoda	1951.	kut. 28
1066/4.1.3	Plan obveznog otkupa stoke za klanje	1948.	kut. 28.
1066/4.1.4	Popis osoba sa količinom otkupa poljoprivrednih proizvoda	nepoznato	kut. 28
1066/4.1.5	Popis osoba za predaju vune	nepoznato	kut. 28
1066/4.2	Osigurana opskrba	1945.-1950.	kut. 28
1066/4.2.1	Evidencija izdate hrane od socijalnog fonda	1945.	kut. 28
1066/4.2.2	Potvrde za izdavanje namirnica	1945.-1947.	kut. 28
1066/4.2.3	Rekapitulacija izdanih potrošačkih karata za ishranu	1949.-1950.	kut. 28
1066/4.2.4	Registar domaćinstava za opskrbu žitaricama	1949.-1950.	kut. 28
1066/4.2.5	Popis potrošača za raspodjelu potrošačkih karata	1950.	kut. 28

1066/4.3	Pregledi gospodarstava	1950.-1951.	kut. 29
1066/4.4	Popisi i evidencije privrede	1945.-1952.	kut. 30
1066/4.4.1	Poljoprivreda	1946.-1951.	kut. 30
1066/4.4.2	Stočarstvo	1946.-1952.	kut. 30
1066/4.4.3	Ribarstvo	1945. i 1950.	kut. 30
1066/4.5	Ostalo	1945.	kut. 30
1066/4.5.1	Popis proizvođača alkoholnih pića oslobođenih trošarina	1945.	kut. 30

1.1. Signatura	HR-DADU - 1042/5
1.2. Naslov	Prosvjeta
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.03 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Od spisa vezanih za prosvjetu sačuvani su izvještaji škola, popisi školske djece te školske predstave i igrokazi. Izvještaji škola iz Stona, Malog Stona, Broca, Česvinice i Hodilja-Luka nude informacije o tome da li i koliko politička situacija utječe na prosvjetni rad, o popravcima i radovima na školama, o pohađanju nastave, o radu Prosvjetnog aktiva, o održavanju Učiteljskih sastanaka i temama istih, donose se planovi nastave te količina školskog materijala, koje se dobilo na korištenje. Popisi školske djece tiču se konkretne evidencije broja polaznika u školu sa broječanim podacima po spolu, vjeri, pismenosti ili školskom uspjehu po pojedinim školama. Od igrokaza i predstava sačuvano je nekoliko dramskih radova, koji po sadržaju propagiraju komunističku ideologiju</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Spisi su bili dio općih spisa bez broja odakle su izlučeni zbog tematske jedinstvenosti te se od njih napravila posebna serija, kako bi budući istraživači imali uvid u određene prosvjetne aktivnosti unutar M.N.O. Ston. Iako je nastala radom jedinstvenog tijela, nije bilo moguće odrediti prvobitni red kod spisa te se stoga dokumentacija razdijelila na nekoliko podserija, koje je vezivala zajednička tematika. Prema tome u seriji postoje ove podserije: <i>školski izvještaji</i>, <i>popisi školske djece</i> i <i>školske predstave i igrokazi</i></p>

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/5.1	Školski izvještaji	1945.	kut. 30
1066/5.2	Popisi školske djece	1945.	kut. 30
1066/5.3	Školske predstave i igrokazi	1945.	kut. 30

1.1. Signatura	HR-DADU - 1066/6
1.2. Naslov	Mjesna izborna komisija i birački odbori
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1949.
1.4. Razina opisa	Serijski
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.03 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Gradivo je sastavljeno od spisa nastalih radom mjesne izborne komisije i biračkih odbora unutar M.N.O. Ston. Njega čine zapisnik mjesne izborne komisije, zapisnici o radu biračkog odbora, urudžbeni zapisnik i uputstva za rad izborne komisije, uvjerenja izabranih odbornika te popis birača. Zapisnik izborne komisije otkriva broj glasova po kandidatima na prvim izborima za mjesni narodni odbor 19. veljače 1945. godine. Zapisnici o radu biračkih odbora donose podatke o članovima biračkih odbora po naseljima, predloženim kandidatima i zamjenicima te konačnim rezultatima glasovanja. Uputstva za rad mjesne izborne komisije detaljno opisuju zadatke komisije i provedbu izbora. Kod uvjerenja izabranih odbornika sačuvan je popis izabranih kandidata na izborima za mjesni narodni odbor održanim 1949. godine sa uvjerenjima o potvrdi izbora od strane mjesne izborne komisije. Posljednji dio serije čine popis birača naselja Česvinica.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Serijski je formirana po pregledu svih spisa i nakon što je utvrđeno da postoji više spisa nastalih radom mjesne izborne komisije te manji broj nastalih radom biračkih odbora, stvorena je zajednička arhivska cjelina. Budući da se gradivo našlo u općim spisima bez broja, ono je izvučeno iz te grupe spisa te posloženo tematski te na kraju i kronološki. Podserije su: <i>zapisnici, mjesna izborna komisija, birački popis naselja Česvinica.</i></p>

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/6.1	Zapisnici	1945. i 1947.	kut. 31
1066/6.1.1	Zapisnici izborne komisije	1945.	kut. 31
1066/6.1.2	Zapisnici rada biračkih odbora	1947.	kut. 31
1066/6.2	Mjesna izborna komisija	1949.	kut. 31
1066/6.2.1	Uredžbeni zapisnik	1949.	kut. 31
1066/6.2.2	Uputstva	1949.	kut. 31
1066/6.2.3	Uvjerenja izabranih odbornika	1949.	kut. 31
1066/6.2.4	Oglasi kandidata	1949.	kut. 31
1066/6.3	Birački spisak	nepoznato	kut. 31
1066/6.3.1	Popis birača naselja Česvinica	nepoznato	kut. 31

- 1.1. Signatura** HR-DADU - 1066/7
- 1.2. Naslov** Komisija za agrarnu reformu
- 1.3. Vrijeme nastanka gradiva** 1946.-1948.
- 1.4. Razina opisa** Serija
- 1.5. Količina zapisa** 1 kutija, 0.02 d/m

3.1. Sadržaj Serija sadrži odluke Kotarske komisije za agrarnu reformu, koje se direktno tiču prostora pod nadležnošću M.N.O. Ston. Neki od primjera takvih odluka su: oduzimanje zemljišnih čestica u korist Zemljišnog fonda agrarne reforme i kolonizacije, oduzimanje zemljišnih čestica i prepisivanje vlasništva zemlje drugim osobama, oduzimanje privatnih nekretnina proglašavajući ih općenarodnom imovinom stavljajući ih pod vlasništvo lokalne samouprave.

3.2. Plan sređivanja Spisi su pronađeni u općim spisima bez broja ali kao zasebni dijelovi pa su se spisi kroz arhivsko sređivanje tako i zadržali tvoreći manju seriju. Budući da se rad o iznimno važnom gradivu za buduće zahtjeve stranaka Državnog arhiva u Dubrovniku ali i istraživanja agrarne reforme u drugoj polovici 1940-ih, odluke Komisije za agrarnu reformu podijeljene su kronološki zbog lakšeg pronalaska istih.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/7.1	Odluke Komisije za agrarnu reformu	1946.-1948.	kut. 31

1.1. Signatura	HR-DADU - 1042/8
1.2. Naslov	Popisi i statistički podaci
1.3. Vrijeme nastanka gradiva	1945.-1951.
1.4. Razina opisa	Serija
1.5. Količina zapisa	1 kutija, 0.03 d/m
3.1. Sadržaj	<p>Serija se sastoji od spisa evidencijske prirode poput statističkih podataka o radnicima ili demografskih i socijalnih popisa. Jedan od najvažnijih popisa čine upravo demografski popisi zbog kasnije analize povijesti stanovništva stonskog područja. Pa tako primjerice postoje popisi stanovništva, popis mladih te popis vlasnika kućanstava po ulicama sa određenim statističkim parametrima. Vrijedna dokumentacija su i popisi političkog kadra odnosno popisi namještenika M.N.O. Ston te popisi odbornika i članova Narodne fronte. Nadalje, sačuvani su i popisi socijalno ugroženih kao što je popis vojnih invalida ili popis osoba za socijalnu pomoć. Tu su i evidencije zaposlenika u raznim branšama poput prosvjete i zdravstva ali i zaposlenika u stonskoj solani te općenito radnika u M.N.O. Ston. Također, postoji sačuvan i popis knjiga, koje predaje Kotarski narodni odbor Pelješac-Mljet M.N.O. Ston, ili popis predmeta financijske kontrole iz Stona.</p>
3.2. Plan sređivanja	<p>Spisi su bili dio općih spisa bez broja te su zbog važnosti za buduća istraživanja demografije i socijalnih prilika na jugu poluotoka Pelješca izlučeni i grupirani u jedinstvenu arhivsku seriju. Nakon toga spisi su podijeljeni tematski u podserije sa kronološkim redoslijedom. Podserije su: <i>demografski popisi, popisi političkog kadra, socijalni popisi, evidencije zaposlenih i ostali popisi</i></p>

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/8.1	Demografski popisi	1951.	kut. 31
1066/8.1.1	Popisi stanovništva	1951.	kut. 31
1066/8.1.2	Popis mladih	nepoznato	kut. 31
1066/8.1.3	Popis vlasnika kućanstava po ulicama	nepoznato	kut. 31
1066/8.2	Popis političkog kadra	1945.	kut. 31
1066/8.2.1	Popis namještenika M.N.O. Ston	1945.	kut. 31
1066/8.2.2	Popis odbornika Narodne fronte	1945.	kut. 31
1066/8.2.3	Popis članova Narodne fronte	1945.	kut. 31
1066/8.3	Socijalni popisi	1947. i 1949.	kut. 31
1066/8.3.1	Popis osoba za socijalnu pomoć	1947.	kut. 31
1066/8.3.2	Popis vojnih invalida	1949.	kut. 31
1066/8.4	Evidencije zaposlenih	1945.-1947.	kut. 31
1066/8.4.1	Učiteljice na teritoriju M.N.O. Ston	1945.	kut. 31
1066/8.4.2	Popis radnika solane	1946.-1947.	kut. 31
1066/8.4.3	Popis radnika na području M.N.O. Ston	nepoznato	kut. 31
1066/8.4.4	Evidencije zdravstvenih djelatnika	nepoznato	kut. 31
1066/8.5	Ostali popisi	1946.	kut. 31
1066/8.5.1	Popis knjiga koje predaje Kotarski N.O. Pelješac-Mljet	1946.	kut. 31
1066/8.5.2	Popis predmeta bivšeg odjeljka financijske kontrole	nepoznato	kut. 31
1066/8.5.3	Nesvrstani popis osoba	nepoznato	kut. 31

1.1. Signatura HR-DADU - 1066/9

1.2. Naslov Ostali spisi

1.3. Vrijeme nastanka gradiva 1945.-1948.

1.4. Razina opisa Serija

1.5. Količina zapisa 1 kutija, 0.02 d/m

3.1. Sadržaj Gradivo sačinjavaju spisi, koji nisu tematski vezani jedne za druge. Unutar njih se nalaze: izvještaji o postignućima u radu USAOH-a (Ujedinjeni savez antifašističke omladine Hrvatske), knjiga poštansko-telegrafskih troškova, osobni podaci vojnih obveznika, prijave za upis u knjigu državljana te pristupnice za Savez boraca NOR-a (Narodnooslobodilačkog rata).

3.2. Plan sređivanja Dokumentacija je bila unutar općih spisa bez broja ali kao zasebni dijelovi pa su se spisi kroz arhivsko sređivanje tako i zadržali tvoreći manje podserije. Budući da se kod spisa nije mogla pronaći zajednička tematska poveznica, isti su stavljeni u jedinstvenu seriju *ostali spisi* sa odvojenim podserijama. Spisi su posloženi kronološkim redom.

Napomene

<i>Signatura</i>	<i>Naslov</i>	<i>Vremenski raspon</i>	<i>Broj tehničke jedinice</i>
1066/9.1	Izvještaji o radu USAOH-a	1945.	kut. 31
1066/9.2	Knjiga poštansko-telegrafskih troškova	1946.	kut. 31
1066/9.3	Osobni podaci o vojnim obveznicima	1947.	kut. 31
1066/9.4	Prijave za upis u knjigu državljana	1947.	kut. 31
1066/9.5	Pristupnice za Savez boraca NOR-a	1948.	kut. 31